

ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ

Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти
сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 / ISO 9001:2015
Кафедра товарознавства, управління безпечністю та якістю

П/П 01-31/23

ТОВАРОЗАВСТВО. ХАРЧОВІ ПРОДУКТИ

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до виконання курсових робіт**

освітній ступінь

бакалавр

галузь знань

07 Управління та адміністрування

спеціальність

076 Підприємництво та торгівля

освітні програми

*Товарознавство і комерційна логістика
Категорійний менеджмент у ритейлі*

Київ 2023

Розповсюдження і тиражування без офіційного дозволу ДТЕУ заборонено

Автори: Белінська С.О., Осика В.А., Сидоренко О.В., Шаповалова Н.П.,
Нестеренко Н.А.

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри товарознавства, управління
безпечністю та якістю 1.03.23р., протокол №13

Рецензенти: Антюшко Д.П., канд. техн. наук, доц.
Вежлівцева С.П., канд. техн. наук, доц.

Навчально-методичне видання

ТОВАРОЗНАВСТВО. ХАРЧОВІ ПРОДУКТИ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ до виконання курсових робіт

**освітній ступінь
галузь знань
спеціальність
освітні програми**

**бакалавр
07 Управління та адміністрування
076 Підприємництво та торгівля
Товарознавство і комерційна логістика
Категорійний менеджмент у ритейлі**

ВСТУП

Відповідно до чинних навчальних планів студентами факультету торгівлі та маркетингу денної форми навчання, які навчаються за спеціальністю 076 "Підприємництво та торгівля", освітніми програмами "Товарознавство і комерційна логістика", "Категорійний менеджмент у ритейлі" освітнього ступеня бакалавр, виконується курсова робота з дисципліни "Товарознавство. Харчові продукти".

Курсова робота сприяє науковій творчості студента, дозволяє поглибити та систематизувати знання, розвинути навички самостійної роботи, сформувати основи проведення наукових досліджень, аналізувати отримані результати і узагальнювати їх. Виконуватись вона має творчо і самостійно.

Виконана курсова робота дозволяє викладачу перевірити рівень опанування студентом певної наукової проблеми, його вміння формулювати питання та творчо підходити до їх вирішення.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Методичні рекомендації до виконання курсових робіт розроблено з урахуванням вимог Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», стандартів вищої освіти ДТЕУ за спеціальністю 076 «Підприємництво та торгівля» освітніми програмами «Товарознавство і комерційна логістика», «Категорійний менеджмент у ритейлі», «Положення про організацію освітнього процесу студентів», «Положення про організацію виконання та захисту курсових робіт (проектів) у ДТЕУ» тощо.

Курсова робота – це завершена тематична творча самостійна робота студентів наукового спрямування, один із видів індивідуальної роботи, метою якої є вироблення навичок самостійної роботи з науковими джерелами та оволодіння методикою досліджень, набуття компетентностей щодо визначення й аналізу наукової та практичної проблематики у сфері товарознавства харчових продуктів, узагальнення опрацьованого матеріалу, обґруntування своїх гіпотез та висновків, вміння розробляти й формулювати обґруntовані пропозиції щодо удосконалення процесів, досліджених в роботі.

Курсова робота є важливим етапом підготовки студентів до майбутньої практичної діяльності.

Курсова робота має відобразити:

- глибоке знання основних понять, термінів досліджуваної теми; основних положень нормативних та законодавчих актів, що стосуються певної сфери діяльності або дослідження товарів, робіт, послуг;
- вміння аналізувати, узагальнювати, досліджувати літературні джерела та інформаційну базу даних; використовувати математичні,

статистичні, облікові та інші способи обробки інформації; розробляти пропозиції щодо вирішення проблем з теми роботи, поліпшення роботи па підприємстві; логічно й чітко викладати матеріал, робити висновки та узагальнення; давати ґрунтовні оцінки різним явищам і процесам; оформляти роботу відповідно до існуючих стандартів.

У процесі написання курсової роботи виділяють такі етапи:

- вибір теми та об'єкта дослідження;
- затвердження теми;
- складання студентом плану курсової роботи, погодження з викладачем - науковим керівником;
- формування студентом інформаційної бази для виконання курсової роботи;
- написання й оформлення курсової роботи;
- подання курсової роботи на кафедру для рецензування;
- доопрацювання (у разі необхідності) курсової роботи відповідно до рекомендацій/зауважень рецензента;
- захист курсової роботи.

Під час написання курсової роботи студент може отримати консультацію у наукового керівника відповідно до графіків проведення індивідуально-консультативної роботи науково-педагогічних працівників, розміщених на сайтах кафедри.

Окрім набуття системних знань з досліджуваної проблеми, що відбувається при написанні курсової роботи, її результати можуть бути оприлюднені на студентських наукових конференціях різного рівня, опубліковані в журналах, використані під час виконання випускної кваліфікаційної роботи на освітньому ступені «магістр».

2. ВИБІР І ЗАТВЕРДЖЕННЯ ТЕМИ, СКЛАДАННЯ ПЛАНУ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Виконання студентом курсової роботи починається з визначення її теми та об'єкта. Вибір теми курсової роботи студент здійснює на початку вивчення дисципліни протягом перших трьох тижнів семестру. Перелік рекомендованих тем курсових робіт затверджується кафедрою щорічно. Затвердження тем, призначення наукових керівників, визначення термінів захисту курсових робіт здійснюється письмовим розпорядженням завідувача кафедри, яке видається не пізніше початку 4-го тижня семестру

Орієнтовна тематика курсових робіт наведена у дод. А.

Вибір теми курсової роботи оформлюється заявкою на ім'я завідувача кафедри з проханням затвердити відповідну тему курсового дослідження. Не дозволяється виконання двох одинакових тем за матеріалами однієї організації.

Студент може запропонувати іншу тему, яка має бути актуальнюю і відповісти тематичній спрямованості дисципліни.

Для складання плану курсової роботи студент повинен ознайомитися з проблемами, розв'язання яких передбачає тема дослідження: самостійно опрацювати спеціальну наукову літературу, статистичні дані, законодавчі та нормативні документи; методичні розробки, які послідовно та логічно розкривають визначену тему. Студенти ДТЕУ мають можливість користуватися інформацією з фондів каталогів, відділів наукової/навчальної/іноземної літератури, залом періодичних видань бібліотеки університету і Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського. Крім того, інформація щодо видань є на відповідних сторінках сайтів: www.knute.edu.ua та www.nbuv.gov.ua.

Складений студентом план курсової роботи погоджується з викладачем - науковим керівником.

Студент оформлює спеціальний бланк-завдання (дод. Б), у якому зазначається автор, тема і зміст, а також термін подання курсової роботи на кафедру. Завдання підписують науковий керівник, студент, завідувач кафедри.

Зміст курсової роботи може коригуватися за погодженням наукового керівника. Про це мають бути відповідні записи на затвердженному варіанті.

3. ВИМОГИ ДО ЗМІСТУ ТА ОБСЯГУ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота повинна мати:

- * титульний аркуш;
- * зміст;
- * вступ;
- * основна частина;
- * висновки та пропозиції,
- * список використаних джерел;
- * додатки.

Зразок оформлення титульного аркуша наведено у додатку В.

Зміст представляє собою план курсової роботи із зазначенням відповідних сторінок, з яких починається кожний структурний елемент (дод. Д).

У *Вступі* коротко розкривається сутність і сучасний стан проблеми, її значущість, обґрунтування актуальності (доцільності) виконання теми, дається характеристика об'єкту дослідження, визначається мета, завдання, об'єкт, предмет дослідження, основні джерела інформації та методи дослідження (дод. Е).

Предметом дослідження курсової є одна з актуальних проблем, яка потребує вирішення професійних завдань, передбачених освітньо-

професійною програмою бакалавра зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» за освітніми програмами «Товарознавство і комерційна логістика», «Категорійний менеджмент у ритейлі».

Вступ розташовують на окремій сторінці. Обсяг вступу не повинен перевищувати 2-х сторінок.

Основна частина роботи складається із 3-5 пунктів, що вміщують аналіз наукової літератури (аналітична частина) та результати експериментальних досліджень.

В основній частині подають:

- ♦ Огляд інформаційних джерел - аналіз наукової літератури, інших інформаційних джерел з обраної теми. Структура огляду визначається темою роботи і включає питання з характеристики споживних властивостей продукту; факторів, які формують ці якості (якість сировини, процеси виробництва тощо).
- ♦ Слід звернути увагу на те, що, цитуючи будь-яке джерело інформації, необхідно обов'язково робити посилання на нього, оскільки це є предметом інтелектуальної власності. Стисло, критично висвітлюючи публікації, необхідно вказати ті проблеми, які потребують дослідження. Залежно від теми курсової роботи та об'єкта дослідження можуть бути наведені порівняльні оцінки різних методів дослідження, методик розрахунків певних показників і т.д.
- ♦ Кожен пункт повинен завершуватися висновками щодо проаналізованого матеріалу.
- ♦ Обсяг аналітичної частини має складати не більше 10 сторінок.

Експериментальна частиниа

Експериментальна частина (10-12 сторінок) включає відображення самостійно отриманих даних з оцінки якості товарів, представлених на ринку України, збереженості їх споживних властивостей впродовж життєвого циклу залежно від умов зберігання, особливостей паковання тощо; ілюструється схемами, графіками, рисунками, таблицями, фотозображеннями.

Експериментальна частина курсової роботи має складатися з трьох підпунктів:

- у першому висвітлюється об'єкт та методи досліджень, які мають проводитися з урахуванням методик відбору проб, з достатньою кількістю повторів (не менше трьох), з обробкою отриманих результатів методами математичної статистики. Якщо при виконанні експериментальних досліджень застосовуються стандартні методики визначення того чи іншою показника, то робиться посилання на номер відповідного стандарту і його назву. Якщо стандартна методика модифікована - потрібно її описати.

- у другому дається узагальнення результатів самостійно виконаних

експериментальних досліджень з визначення властивостей і якості продуктів, їх змін залежно від умов і термінів зберігання, вивчення хімічного складу та його змін та ін. Не слід обмежуватись лише констатацією тих чи інших результатів аналізу, необхідно прокоментувати отримані результати, порівняти їх з показниками стандарту, літературними даними; простежити, встановити і пояснити закономірності змін, які відбуваються при зберіганні залежно від якості сировини, технологічних процесів виробництва, умов і термінів зберігання, реалізації тощо.

- у третьому розглядаються питання, пов'язані з проблематикою сфери обігу, зокрема формування асортименту товарів, аналізу умов реалізації товарів тощо.

Дослідження по курсовій роботі здійснюються в лабораторіях кафедри (з представленням студента відповідного робочого місця).

Зміст питань відповідних розділів курсової роботи має відповісти їх назві. Теоретичні положення слід пов'язувати з практичними аспектами досліджуваного питання. У кінці кожного розділу стисло (2-3 речення) дається узагальнення питання.

У частині **Висновки і пропозиції** наводяться узагальнення та темою загалом. Рекомендований обсяг - 2-3 сторінки.

Висновки і пропозиції – це коротке резюме з усього змісту курсової роботи. Висновки мають базуватися на матеріалах основної частини роботи.

Формулювання висновків є стислим викладом одержаних результатів по досліджуваній проблемі.

У висновках наводять оцінку одержаних результатів роботи: спочатку коротко оцінюють стан питання, далі розкривають методи вирішення поставленої мети, їх практичний аналіз, обґрунтування достовірності результатів.

Текст висновків повинен поділятися на пункти та відповідати завданням, поставленим у вступі.

На підставі проаналізованих матеріалів студентом надаються конкретні пропозиції. У пропозиціях наводяться рекомендації щодо використання здобутих результатів. Пропозиції повинні мати конкретний, адресний характер і бути повністю підтвердженні результатами виконаної роботи. Текст рекомендації повинен поділятися на пункти.

До **списку використаних джерел** рекомендується включати не менше 30 найменувань. Приклад оформлення знаходитьться в додатку З. Список використаних джерел наводять у кінці тексту роботи, починаючи з нової сторінки. У відповідних місцях тексту курсової роботи мають бути посилання на першоджерела.

За необхідності до **додатків** може бути включений допоміжний

матеріал, необхідний для повноти сприйняття роботи:

- додаткові ілюстрації або таблиці;
- матеріали, які через великий обсяг не можуть бути внесені до основної частини;
- методики дослідження.

4. ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ РОБОТИ

4.1. Вимоги до оформлення основного тексту та використаних джерел

Оформлення курсової роботи має бути виконане згідно з національним стандартом України ДСТУ 3008:2015 "Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлення", а саме:

Друк тексту. Набір тексту курсової роботи здійснюється на комп'ютері через 1,5 міжрядкових інтервали (29-30 рядків на сторінці), друк на принтері з одного боку аркуша білого паперу формату А4 (210x297 мм) з використанням шрифтів текстового редактора Word Times New Roman. Висота шрифту 14 мм. Поля: ліве не менше 25 мм, праве не менше 10 мм, верхнє і нижнє не менше 20 мм. Шрифт друку повинен бути чітким, щільність тексту однаковою, стрічка - чорного кольору середньої жирності. Можна також подати таблиці та ілюстрації на аркушах формату А3.

Як виняток за умов форс-мажорних обставин курсова робота може бути оформлена у рукописному вигляді.

Кожну структурну частину роботи починають з нової сторінки. Заголовки структурних частин роботи: ЗМІСТ, ВСТУП, ВІСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ, СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ, ДОДАТКИ друкують великими літерами симетрично до тексту по центру сторінки (без крапки). Питання основної частини з нової сторінки не починати.

Першою сторінкою роботи є титульний аркуш. На титульному аркуші зазначають повну назву закладу вищої освіти, кафедру, на якій виконана робота, назву роботи, дані про студента, наукового керівника, місто та рік подання роботи до захисту. Скорочення в назвах закладу вищої освіти та теми роботи не допускаються. Зразок титульного аркуша наведено у дод. В.

Титульну сторінку, яка є першою сторінкою курсової роботи, включають до загальної нумерації сторінок, але не нумерують, Нумерацію наступних сторінок подають арабськими цифрами, які проставляють у правому верхньому куті.

Зміст складається з усіх частин курсової роботи та номерів їх початкових сторінок (дод. Д). Його розміщують після титульної сторінки і нумерують як другу сторінку. Зміст має відповідати плану роботи, який затверджено разом із темою. На сторінці зі змістом зазначається номер

початкової сторінки кожної складової курсової роботи.

У змісті вступ, висновки і пропозиції, список використаних джерел не нумерують.

Якщо у роботі наводяться маловідомі скорочення, нові символи, позначення, то їх перелік надається перед вступом і відображається у змісті як *Перелік умовних позначень*.

Кожна частина курсової роботи повинна мати заголовок відповідно до змісту роботи. Відстань між заголовком та текстом дорівнює двом інтервалам основного тексту.

Посилання на *літературні джерела* слід наводити у квадратних дужках, наприклад, посилання [7, с. 25] означає: 7 порядковий номер, під яким значиться літературне джерело у списку, 25 сторінка цитованого джерела або без зазначення сторінок [7].

Зібрани фактичні та статистичні матеріали наводяться в однакових одиницях виміру: абсолютних (грн, дол. США, т, м, шт.) або відносних (%).

Список використаних джерел, на які є посилання в курсовій роботі, наводять у кінці тексту.

У списку джерел посилання на бібліографічні описи подають у порядку, за яким джерела вперше згадують у тексті. Порядкові номери бібліографічних описів у списку використаних джерел мають відповідати посиланням на них у тексті курсової роботи.

Рекомендована кількість назв 30-40. Приклад оформлення знаходитьться в додатку 3.

При складанні списку використаних джерел необхідно дотримуватися ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 Бібліографічний запис, бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання.

Джерела можна розміщувати одним із таких способів: у порядку появи посилань у тексті, або в алфавітному порядку прізвищ первісних авторів заголовків.

Джерела іноземною мовою розміщаються після всіх джерел кирилицею, виключенням є коли список формується у порядку появи посилання в тексті.

У списку використаних джерел наукові праці записують тією мовою, якою вони видані.

4.2. Оформлення допоміжних матеріалів

До допоміжних матеріалів відносять: *ілюстрації* (схеми, графіки, креслення тощо), *формули, таблиці, додатки*.

Ілюстрації позначають словом "Рис." і нумерують послідовно в межах розділу, за виключенням ілюстрацій, поданих у додатках. Номер ілюстрації складається з номера розділу та порядкового номера ілюстрації через крапку (дод. Ж).

Номер, назва ілюстрації та пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією по центру. Наприклад, другий рисунок першого пункту:

Рис. 1.2. _____
(назва)

Ілюстрації слід наводити безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Ілюстрації, які розміщені на окремих сторінках роботи, включають до загальної нумерації сторінок. ілюстрацію, розміри якої більше формату А4, рекомендується розміщувати у додатках.

Якщо необхідно, ілюстрації доповнюють або поясненнями, або коментарем.

Цифровий матеріал оформлюється у вигляді **таблиць**. Таблицю розміщують після першого згадування про неї в тексті. Приклад побудови таблиці:

Назва таблиці		
Головка (шапка)		
Рядки	Заголовки рядків	Колонки

Таблиці нумерують у межах розділу. У лівому верхньому куті сторінки розміщують напис "Таблиця _ _" (номер пункту, номер таблиці в пункті). Назва таблиці міститься нижче, по центру сторінки. У разі перенесення таблиці на іншу сторінку, над подальшими частинами пишеться "Продовження табл._ _."

У таблиці слід обов'язково зазначити одиницю виміру відповідно до стандартів; числові величини у таблиці повинні мати однакову кількість десятинних знаків.

Заголовки колонок необхідно починати з великих літер, підзаголовки - з маленьких (якщо вони складають одне речення із заголовком) та з великих (якщо вони самостійні). Висота рядків не менше 8 мм.

Бажано, щоб заголовок кожної таблиці був коротким. Слід уникати повторів тематичного заголовка у заголовках граф, чітко зазначати одиниці виміру показників. Лаконічності потребують назви боковика. Слов, що повторюються, слід виносити до узагальнюючих заголовків, об'єднувальних рубрик.

При великій кількості колонок таблицю можна ділити на частини і розміщувати одну частину під іншою в межах однієї сторінки. Якщо рядки або колонки таблиці виходять за формат сторінки, то в першому випадку в кожній частині таблиці повторюють її шапку, а в другому боковик.

Якщо текст, який повторюється у графі таблиці, складається з одного слова, його можна замінити лапками; якщо з двох або більше слів, то при першому повторенні його замінюють словами "Те саме", а далі лапками. Якщо цифрові або інші дані в якому-небудь рядку таблиці не наводяться, то в ньому ставиться прочерк (--).

На всі таблиці мають бути посилання в тексті, при цьому слово "таблиця" пишуть скорочено, наприклад: "... у табл.2.1.". У повторних посиланнях на таблиці та ілюстрації треба вказувати скорочено слово "дивись", наприклад: "див. табл.3.2.".

Формули нумерують у межах розділу. Номер формули складається з номера розділу та порядкового номера формули в розділі, відокремлених крапкою. Номери формул пишуть біля правого поля сторінки на рівні відповідної формули у круглих дужках, наприклад: (2 1) (перша формула другого розділу) Посилання на формули вказують порядковим номером формули в дужках, наприклад: "... у формулі (2.1)". Пояснення значень символів, числових коефіцієнтів формули наводять під нею в тій послідовності, в якій вони подані у формулі. Значення кожного символу і числового коефіцієнта записують з нового рядка. Перший рядок пояснення починають зі слова "де" без двокрапки.

Кожна таблиця відокремлюється вище і нижче одним вільним рядком. Якщо рівняння не вміщується в один рядок, його слід перенести після знаків: (+), (-), (x), (:).

До додатків рекомендується включати допоміжний матеріал, потрібний для повноти сприйняття дослідження:

- проміжні математичні доведення, формули та розрахунки;
- таблиці допоміжних цифрових даних;
- інструкції і методики;
- ілюстрації допоміжного характеру.

Додатки оформлюють як продовження роботи на наступних її сторінках, розміщуючи їх за порядком зазначення відповідних посилань у тексті. Кожний такий додаток необхідно починати з нової сторінки.

Додаток має містити заголовок, надрукований симетрично до тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої друкується слово "Додаток" і велика літера, що позначає додаток. Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком Г, Є, З, І, Ї, Й, О, Ч, Ъ. Наприклад: додаток А, додаток Б та ін.

Текст кожного додатка, якщо необхідно, може бути поділений на

розділи й підрозділи, які нумерують у межах кожного додатка. У цьому разі перед кожним номером ставлять позначення додатка (літеру) і крапку, наприклад: А.2 другий розділ додатка А; В.3.1 - перший підрозділ третього розділу додатка В.

Ілюстрації, таблиці та формули, які розміщені в додатках, нумерують у межах кожного додатка, наприклад: рис. Д. 1.2 - другий рисунок першого розділу додатка Д; формула (А.1) перша формула додатка А.

5. ЗАХИСТ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Виконана курсова робота у встановлений термін здається на кафедру й після реєстрації передається науковому керівнику для перевірки та рецензування. У рецензії на курсову роботу науковий керівник має зазначити позитивні моменти курсової роботи, оцінити ступінь самостійності формульовання основних положень та висновків, визначити недоліки або дискусійні питання, дати оцінку запропонованих студентом заходів і пропозицій їх практичної цінності, а також зробити висновок щодо допуску до захисту.

Якщо за результатами першої перевірки науковим керівником робота оцінена незадовільно, вона не допускається до захисту і повертається студенту на доопрацювання. Студент до початку екзаменаційної сесії повинен виправити вказані недоліки і подати роботу на перевірку вдруге, повторно зареєструвавши її.

За результатами повторної перевірки науковий керівник пише відповідну рецензію (позитивну чи негативну) і виносить роботу на розгляд комісії із захисту курсових робіт

Захист курсових робіт здійснюється за встановленим графіком перед комісією у складі наукового керівника та двох-трьох викладачів кафедри у терміни, передбачені розпорядженням по кафедрі.

Процедура захисту передбачає презентацію роботи у вигляді стислого викладу основних проблем дослідження та їх розв'язання, відповіді на запитання членів комісії. До захисту студент отримує свою роботу, знайомиться з рецензією й готується аргументовано відповісти на зауваження та запитання.

У процесі захисту членами комісії оцінюється:

- оформлення курсової роботи;
- глибина володіння студентом досліджуваної теми;
- вміння вести дискусію, обґрунтовувати й відстоювати свою наукову позицію;
- чітко відповідати на поставлені запитання.

Оцінка за курсову роботу вноситься до «Рецензії на курсову роботу і результату захисту», «Відомість підсумкового контролю знань студентів» та залікової книжки студента.

Оцінка якості виконання і захисту студентами курсової роботи здійснюється за 100-баловою шкалою ДТЕУ.

Підсумкову оцінку визначає комісія кафедри, що приймає захист курсових робіт. Об'єктами оцінювання є *три складові: зміст, оформлення та захист курсової роботи*.

Критерій оцінювання змісту курсової роботи: (0–55 балів):

- ступінь розкриття теоретичних аспектів проблеми, обраної для дослідження;

- наявність практичного висвітлення досліджуваної теми;

- логічний взаємозв'язок теоретичного матеріалу;

- наочність та якість ілюстративного матеріалу;

- дослідження вітчизняних та зарубіжних інформаційних джерел (літератури);

- рівень обґрунтування запропонованих рішень;

- ступінь самостійності проведеного дослідження;

- відповідність побудови роботи поставленим цілям і завданням.

Критерій оцінювання оформлення курсової роботи (0–15 балів):

- відповідність обсягу та оформлення роботи встановленим вимогам;

- наявність у додатках до роботи самостійно складених документів;

- посилання на використану літературу і нормативні документи.

Критерій оцінювання захисту курсової роботи (проекту) (0– 30 балів):

- вміння чітко, зрозуміло та стисло викладати основні засади проведеного дослідження;

- повнота, глибина, обґрунтованість відповідей на питання членів комісії за змістом роботи;

- ґрунтовність висновків та рекомендацій щодо практичного використання результатів дослідження.

При оцінці 35-59 балів – студент повторно виконує роботу за раніше затвердженою темою з виправленням визначених недоліків. При оцінці 0-34 бали – студент виконує роботу за новою темою. Затвердження теми, призначення наукового керівника і терміну захисту визначається завідувачем кафедри.

Захист курсової роботи після виправлення недоліків та за новою темою здійснюється в період ліквідації академічної заборгованості у визначені терміни перед комісією за участю декана факультету, після чого:

- у разі одержання студентом 60 балів і більше, він допускається до складання екзамену з дисципліни відповідно до розкладу екзаменів у період ліквідації академічної заборгованості у визначені терміни;

- у разі одержання менше 60 балів студент відраховується з університету.

Студент, який без поважної причини вчасно не подав (не зареєстрував) курсову роботу або не з'явився на захист у встановлений

термін, не допускається до складання екзамену з відповідної дисципліни. При цьому у відомості підсумкового контролю знань робиться запис – «не з’явився» і студент має академічну заборгованість з дисципліни.

Захищені курсові роботи передаються на кафедру, де вони зберігаються згідно з вимогами до такого виду документів.

ДОДАТКИ

Додаток А

Орієнтовна тематика курсових робіт

1. Формування асортименту харчових продуктів* в умовах непрогнозованих факторів впливу.
2. Альтернативні режими та способи зберігання харчових продуктів в непрогнозованих умовах.
3. Способи подовження термінів зберігання харчових продуктів.
4. Формування харчових наборів для окремих категорій споживачів.
5. Способи очищення води в умовах екологічних ризиків.
6. Інформаційне забезпечення обігу товарів**.
7. Експрес-методи оцінки якості товарів.
8. Удосконалення методів визначення показників якості товарів.
9. Особливості маркування *харчових продуктів* в Україні та світі.
10. Інноваційні способи пакування харчових продуктів
11. Управління асортиментом *харчових продуктів* на підприємствах торгівлі.
12. Нормативно-правове регулювання обігу *харчових продуктів* в Україні та світі.
13. Вплив способів переробки на споживні властивості *товарів*.
14. Споживча оцінка асортименту та якості *товарів*.
15. Порівняльна характеристика асортименту та якості *товарів* вітчизняного і зарубіжного виробництва.
16. Товарознавча характеристика нових *товарів*.
17. Товарознавча оцінка асортименту та якості *товарів*.
18. Структурно-асортиментна збалансованість ринку *товарів*.
19. Вплив умов і термінів зберігання на споживні властивості *товарів*.
20. Дослідження асортименту і харчової цінності нових *товарів*.
21. Якість та стійкість до зберігання нових *товарів*.
22. Тенденції розвитку асортименту окремих товарних груп в Україні та за її межами.
23. Вплив нових видів сировинних матеріалів на споживні властивості *товарів*.
24. Порівняльна характеристика вимог до безпечності та якості *товарів* в Україні та світі.
25. Вплив технологій зберігання на споживні властивості *товарів*.

26. Споживчі переваги певної групи *товарів*.
27. Формування товарних категорій у ритейлі.
28. Особливості транспортування харчових продуктів.
29. Аналіз споживчого попиту та формування асортименту *певної категорії товарів*
30. Товарознавча оцінка асортименту та прогнозування розвитку *товарної категорії*

Примітка: * - вказується група товарів

** - вказується конкретний товар

Додаток Б

Державний торговельно-економічний університет

Кафедра _____

Дисципліна _____

Спеціальність _____

Курс _____ Група _____ Семестр _____

ЗАВДАННЯ на курсову роботу студента

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема курсової роботи

---

2. План курсової роботи (проекту)

---

3. Перелік графічного матеріалу

---

4. Термін подання студентом завершеної курсової роботи
на кафедру _____

5. Термін захисту курсової роботи _____

6. Дата видачі завдання

Студент _____
(підпис) _____ (прізвище, ім'я, по батькові)

Науковий керівник _____
(підпис) _____ (прізвище, ім'я, по батькові)

Завідувач кафедри _____
(підпис) (прізвище, ім'я, по батькові)

Додаток В

Державний торговельно-економічний університет
Кафедра товарознавства, управління безпечністю та якістю

КУРСОВА РОБОТА
з дисципліни «Товарознавство. Харчові продукти»
на тему:
«.....»

Студента 4 курсу, ...
групи, денної форми
навчання, факультету
торгівлі та маркетингу

pідпис студента

Петренка Петра
Петровича

Науковий керівник
доктор техн. наук, проф.

pідпис керівника

Іванов Іван Іванович

Київ 20...

Додаток Д

ЗМІСТ

	с.
ВСТУП	3
1. Аналіз законодавчо-нормативної бази щодо безпечності та якості креветок заморожених	5
2. Чинники формування споживчих властивостей заморожених креветок	10
3. Товарознавча характеристика асортименту заморожених креветок	13
3. Оцінка якості заморожених креветок різних виробників	16
3.1. Об'єкти та методи дослідження	16
3.2. Аналіз маркування і пакування дослідних зразків	18
3.3. Результати досліджень органолептичних показників якості	20
3.4. Результати досліджень фізико-хімічних показників якості	23
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	29
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	31
ДОДАТКИ	35

Додаток Е

ВСТУП

Актуальність теми. Кондитерська галузь є однією із найрозвинутіших галузей у харчовій промисловості України.....

.....

Метою курсової роботи є дослідження споживних властивостей шоколадних цукерок (*мета формулюється відповідно до теми курсової роботи*)

Для досягнення поставленої мети даної роботи необхідним є виконання таких основних **завдань** (*задання формулюється відповідно до пунктів плану курсової роботи*):

- аналіз стану ринку цукерок в Україні, визначення основних країн-імпортерів;
- аналіз товарознавчої класифікації досліджуваного об'єкта та його класифікації згідно з УКТЗЕД;
- дослідження факторів, що формують асортимент цукерок та вивчення наявного асортименту цукерок вітчизняного та іноземного виробництва, що реалізуються на ринку України;
- дослідження споживних властивостей шоколадних цукерок різних виробників;
- вивчення дефектів, що виникають в цукерках під час товароруху та розробка рекомендацій для запобігання їхній появі.

Об'єктом курсової роботи є шоколадні цукерки різних виробників.

Предметом курсової роботи є споживні властивості шоколадних цукерок.

Методи дослідження, які були використані в курсовій роботі, включають в себе аналітичні, органолептичні та вимірювальні методи.

Додаток Ж

1. СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ РИНКУ СОКІВ

Динамічність ринку соку і сокової продукції та значна кількість виробників зумовлюють певну складність отримання та аналізу інформації для відстеження тенденцій його розвитку [1]. Дані щодо експортно-імпортних операцій у розрізі товарної позиції 2009 згідно з УКТ ЗЕД наведено в табл. 1.1.

Таблиця 1

Обсяг імпорту та експорту соків у розрізі товарної позиції 2009 згідно УКТЗЕД

Рік	Імпорт		Експорт		Сальдо
	вартість, млн. дол.	кількість, тис. тонн	вартість, млн. дол.	кількість, тис. тонн	
2013	69,6	31,4	240,1	144,4	170,5
2014	48,6	23,6	178,7	124,4	130,1
2015	27,5	13,8	114,8	116,7	87,3
2016	25,3	12,5	57,5	70,8	32,2
2017	33,5	18,5	86,1	77,2	52,7

Отримані дані свідчать, що Україна зменшує обсяги постачання соків на ринки країн Центральної Азії та нарощує обсяги експорту на ринки європейських країн (рис.1).

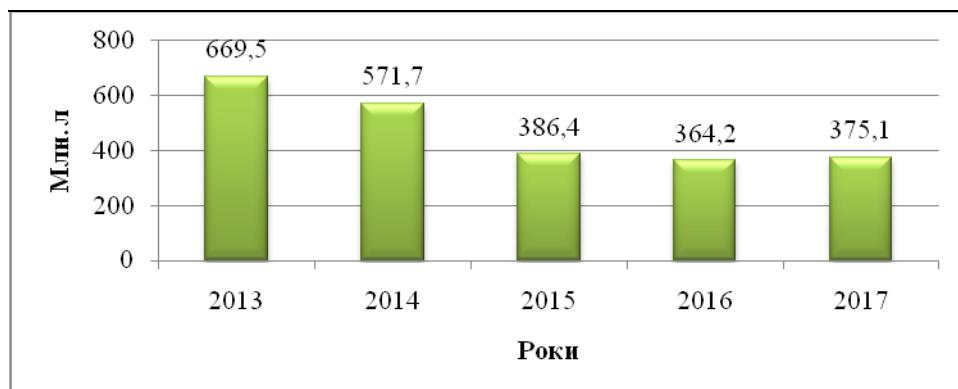

Рис.1. Динаміка обсягу виробництва соків, млн. л

Додаток З

Приклади складання бібліографічного опису у списку використаних джерел

(згідно з ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 «Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання»)

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книга / монографія (один автор)	Крег Е. Г. Про мистецтво театру. Київ: Мистецтво, 1974. 319 с. Геєць В. М. Суспільство, держава, економіка: феноменологія взаємодії та розвитку. 3-те вид. Київ, 2009. 864 с.
Книга / монографія (два–три автори)	Наулко В. І., Артюх Л. Ф., Горленко В. Ф. Культура і побут населення України. Київ: Либідь, 1993. 255 с.
Книга / монографія (четири та більше авторів)	Фінанси суднобудівних підприємств: монографія / І. А. Воробйова та ін. Київ, 2011. 259 с
Книга (без автора)	Основи економічної теорії. Київ: Наук. думка, 2016. 235 с.
Книга (за редакцією)	Корпоративні структури в національній інноваційній системі України / за ред. Л. І. Федуової. Київ: УкрІНТЕІ, 2007. 812 с. Промисловий потенціал України: проблеми та перспективи структурно-інноваційних трансформацій / відпов. ред. Ю. В. Кіндзерський, А. І Онопко. Київ: Ін-т економ. та прогнозування, 2007. 408 с.
Розділ книги (за редакцією)	Сівшко Ю. Формування державної служби в Україні. Модерна нація: українець у часі і просторі / за ред. О. Мороз. Львів, 2001. С. 270–271.
Перекладна книга	Б'юрен Дж. Міжнародне право в галузі прав дитини / пер. з англ. Г. Є. Краснокутського. Одеса: БАХВА, 2006. 524 с.
Дисертація та автореферат	Константинов М. В. Ю. Лотман та візуальна семіотика другої половини ХХ ст. (історико-філософський аналіз): дис. ... канд. філософ. наук / Дніпр. нац. ун-т ім. Олеся Гончара. Дніпро, 2017. 266 с. Дениско П. В. Непрозорість знаків як проблема семіотичної естетики: автореф. дис. ... канд. філос. наук / Полтав. нац. техніч. ун-т ім. Юрія Кондратюка. Київ, 2011. 15 с.
Матеріали конференції, семінару, форуму	Чужиков А. В. Duалістична природа сучасного медіаринку. Стратегічні орієнтири розвитку економіки України: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., м. Одеса, 6–7 жовт.

	2017 р. / ОНУ імені І. І. Мечникова. Одеса, 2017. С. 188–190.
Електронні книги	Тимошик М. Видавнича справа та редактування. Київ: Ін-юре, 2004. 224 с. URL: https://issuu.com/vsrjourn/docs/vydavny_chaspravatymoshik (дата звернення: 07.06.2018). Bruce G. Public Diplomacy and Strategic Communication: Cultures, Firewalls, and Imported Norms URL: https://eng.scribd.com/document/1438438_78/PD-Iplomacy-and-StrategicCommunication-Imported-Norms-2005 (Accessed: 07.06.2018).
Стаття в друкованому журналі	Петренко Б. М. Політична провокація та політичний екстремізм в теорії і практиці суспільних відносин. Філософія і політологія в контексті сучасної культури. 2012. Вип. 3. С. 232–239. Чужинова І. Два кроки в напрямку до узбіччя (до творчого портрету режисера Дм. Богомазова). Просценіум. 2008. № 3. С. 58–71.
Стаття з газети	Кремень В. Як нам реорганізувати освіту. Дзеркало тижня. 2011. 9–15 квіт. С. 10.
Стаття в електронному журналі	Біланюк О. П. Сучасний стан та перспективи розвитку міжнародного туризму в українсько-польських відносинах. Економіка. Управління. Інновація. 2012. № 2. URL: http://archive.nbuv.gov.ua/e-journals/eui/2012_2/pdf/12bopurp.pdf (дата звернення: 16.07.2018).
Стаття з DOI (Digital Object Identifier)	Babii, O., Bozhko, T., Vezhlivtseva, S., Donchevska, R., Moroz, O., Vdovenko, N., Denysenko, T., Shapovalova, N., & Kepko, V. (2019). Defining a criteria for the identification of a technique for producing tomato juice / Ж. Eastern-European journal of enterprise technologies. – 2019. - №11 (99), Т.3 – Р. 6-12. DOI: https://doi.org/10.15587/1729-4061.2019.166593
Матеріали з інтернету	Державна наукова установа «Книжкова палата України імені Івана Федорова». URL: http://www.ukrbook.net/ (дата звернення: 07.06.2018).
Частина веб-сайта	Мігунова Т. С. Слово «телебачення» – це архаїзм. Телекритика: [сайт]. Київ, 2017. URL: http://www.telekritika.ua/expert/2017-01-23/59463 . (дата звернення: 23.01.2018). Smith J. The Art of Good Dancing – Noble Birth and Skilled Nonchalance. England (1580–1630). Historical dance. 1987. Vol. 2, no. 5. URL: www.dhds.org.uk/jnl/pdf/hd2n5p30.pdf . (accessed: 10.02.2018)
Закони, резолюції, рішення	Господарський кодекс України: за станом на 16 січ. 2003 р. Офіц. вид. Київ: Парлам. вид-во, 2003. 192 с. Порядок зберігання електронних документів в архівних установах : Наказ Державного комітету архівів України

	<p>від 24.05.2005 р., № 49 [Електронний ресурс] / Держкомархів України. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0627-05. – (дана звернення 24.05.2007). – Назва з екрану.</p> <p>Про Національний архівний фонд та архівні установи : Закон України від 24 грудня 1993 р. № 3814-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 15. – С. 85-104.</p>
Стандарти	ДСТУ 8402:2015. Продукти перероблення фруктів та овочів. Рефрактометричний метод визначення вмісту розчинних сухих речовин. Київ: Держспоживстандарт України. 2017. 16 с.